

Bi ikerketa lan

Zergatik hizkuntza bat edo beste

Hizkuntzekiko dauzkagun iritziek eta jarrerak erakusten diguten argazkia batetik. Hizkuntzen erabileraren atzean dagoen tripodeta bestetik. Bi ikerlanen emaitzak ezagutu ditugu: Hizbegia 07 eta Gazteen hizkuntz erabileran eragiten duten faktoreen azterketa proiektua.

SAIOA LABAKA

ZEIN ALDAGAIAK dute eragina 12-30 urte bitarteko gazteek eremu ez-formaletan duten hizkuntz erabileran? Galdera horri erantzun nahian, Soziolinguistika Klusterrak azterketa proiektua garatu du Urtxintxa eskolarekin eta Topagunea euskara elkartearen federazioarekin batera.

Egitasmoaren helburua gazteen hizkuntz erabileran eragiten duten faktoreak laburbiltzen dituen azterketa eredu sortzea izan da. Eredu orokor eta moldagarria, Euskal Herrian topa litezkeen testuinguru guztietarako baliagarria eta egunerokoan erabili ahal izateko modukoa. Haur eta gazteekin lan egiten dutenentzako tresna erabilgarria sortzea izan da euren azken helburua.

Lantalde anitza

Faktoreak identifikatu, deskribatu eta antolatzeke oinarri gisa, hausnarketa partekatua izan du proiektuak. Gaia hainbat ikuspegitatik ezagutzen duten adituek osatu dute lan taldea. Alde batetik, gazteekin eta gazteentzat lan egiten duen jendea eta gaia maila teorikoan landu dutenak bildu zituzten. Gazte komunikabideetatik, ikastoletatik, unibertsitatetik, aisialdi taldeetatik, publizitate mundutik, administrazioetatik eta euskara elkarteetatik

heldutako adituak zeuden taldean. Bestalde, horiez gain, ezinbestekotzat jo zuten gazteen ikuspegia jasotzea; euren iritzia eta pertzepzioak baliatzea azterketa eredu sortzeko. Horregatik, gaiarekiko interesari, testuinguru soziolinguistikoari eta adinari dagokionez, pro-

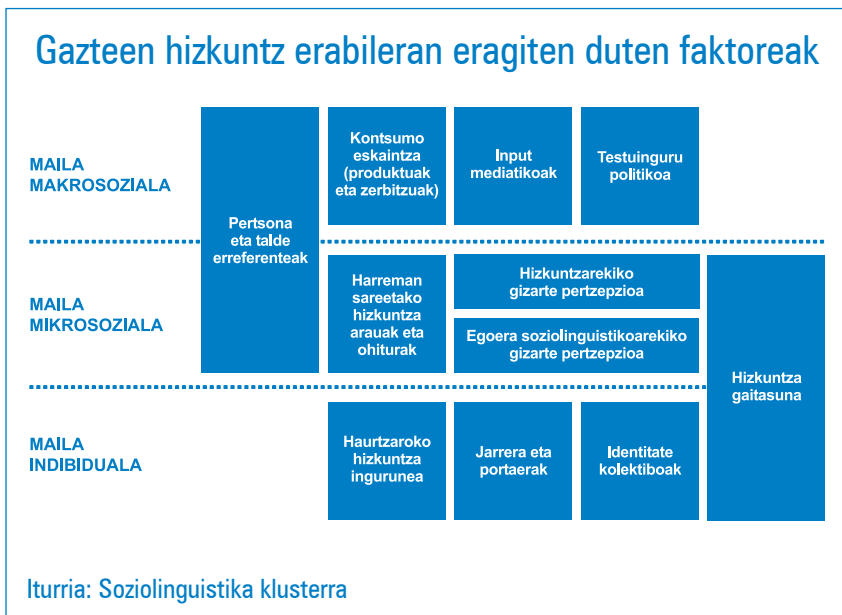
fil guztietako gazte taldeek ere parte hartu zuten hausnarketa honetan, bakoitzak bere ikuspegia emateko. Sei gazte talderekin egin dituzte hausnarketa saioak bideratzeko tailerrak. Adituen eta gazteen hausnarketetatik ateratako aldagai zerrendak eta ondorioak batuz, faktoreen eskema eredu sortu dute.

Hamaika faktore

Gazteen hizkuntz erabileran eragiten duten faktoreen azterketa eredu da proiektuaren emaitza. Hamaika faktore identifikatu dituzte, eta hiru mailako eskemaren arabera ordenatu eta antolatu dituzte. Faktore bakoitzak maila indibidualen, maila mikrosozialean eta maila makrosozialean duen eragina ere aztertu dute. Gazteen hizkuntz erabileran eragiten duten hamaika faktoreak hurrengo orrialdean daude. Faktore bakoitzaren barnean azpi-faktoreak ere bildu dituzte, faktorea bera nondik nora definitu duten hobeto uler dadin.

Gazteen hizkuntz erabileran eragiten duten faktoreen marko orokor hau praktikan jartzea da azken helburua. Hartzaileari, haurrekin eta gazteekin lan egiten duenari, fenomeno konplexu hori modu errazean irudikatzeke parada eskaintzeaz gain, lanabes erabilgarria eskaini nahi zaio. Hau da, hainbat testuinguru eta egoera soziolinguistikotarako baliagarria izan daitekeen oinarritzko eredu sortu dute.

Soziolinguistika Klusterreko teknikari Asier Basurtok jakinarazi digunez, eredu honen aplikazio praktikoak bideratzeko zerbitzua eskaintzeko asmoa daukate. Udalei,

elkarteei eta aisialdiko taldeei zuzendutako tailerrak antolatuko dituzte, kasuan kasuko egoeren azterketak eta diagnosiak egiten laguntzeko, besteak beste. Bestalde, proiektu honetan egindako lana jendarteratzeko, euskarri batzuk sortzeko asmoa ere badute, gazteenkin lan egiten duen edonork informazioa eskuragarri izan dezan. Euskarri horietan ereduaren nondik norakoak, faktoreak lantzeko azalpenak eta aholku eta kasu praktiko- en adibideak biltzekotan dira.

Erabilera norbanakoaren hautu?

Proiektuaren ibilbidea amaitu ondoren, ondorio orokor batzuk atara dituzte antolatzaileek. Batetik, gazteen eremu informaleko hizkuntz erabilera gizarte fenomeno konplexua dela diote. Bestetik, hausnarketa prozesuetan parte hartu duten adituak eta gazteak ohartu dira hizkuntz erabileran elkarrekin korapilatutako faktore ugari eragiten dutela, eta faktore baten eragina non hasi eta non bukatzen den mugatzea zaila egin zaie.

Gazteek eta adituek identifikatu dituzten faktoreak, oro har, oso antzekoak direla ere gaineratu digu Asier Basurtok. Hausnarketak bateratzeko prozesuan ohartu ziren askotan hitz edota modu desberdinez azaldutako kontzeptuek jomuga bera zutela.

Soziolinguistika Klusterraren ikerketan gazteek eta adituek identifikatu dituzten faktoreak, oro har, oso antzekoak dira

Gazteei dagokienez, bereziki, hiru gauza identifikatu dituzte. Batetik, gazte talde bakoitzak bizi izan duenaren arabera ulertzen duela fenomenoak. Adituei hausnarketa egiterakoan Euskal Herriko hainbat testuinguru kontuan izateko eskatu zitzaizkien, eta hala jardun zuten. Gazteen kasuan, aldiz, bakoitzaren testuingurua orokortua eta bakarra

izango balitz bezala hitz egiteko joera sumatu zuten. Zaila egin zitzaizkien batzuei beste gazteen lekuan jartzea, hizkuntzaren gaia bizitzeko eta ulertzeko beste era bat duten gazteen lekuan jartzea, hain zuzen. Bestetik, faktoreak sailkatzerakoan, gazteen artean maila indibidualerako joera nagusitu dela antzeman dute. Hizkuntz erabilera hautu pertsonal gisa ulertzeko joera egon liteke horren atzean, Basurtoren ustez. Azkenik, 12 eta 30 urteko gazteek hiru harreman sare nagusi nabarmendu dituzte, hizkuntz erabilerari dagokionez. Familiak edo etxeko harremanek osatzen dute lehena. Ikasketa prozesua edo jarduera profesionalarekin lotutako harremanak daude bigarrenetan. Eta hirugarrenaren barruan bikotekidea, koadrila eta bestelako lagunak bereziki beharra askotan aipatu zuten.

Behin faktoreen markoa osaturik, egitasmoa amaitutzat eman dute antolatzaileek eta ez dute momentuz emaitzen edukien inguruko azterketa edota hausnarketarik egin. Faktoreen eragin maila ezberdinen alorrean ere ez dute sakondu.

Gipuzkoarren iritziak

Proiektu horretan bildutako faktore batzuen inguruko nondik norakoak topa ditzakete agian Hizbegia 07an. Gipuzkoako Foru Aldundiak gipuzkoarren hizkuntza pertzepzioak ezagutzeko inkesta kuantitatiboa egin zuen 2007an. Berriki plazaratu dituzte Hizbegia 07 inkestaren emaitzak. Ikerlanak, 15 urtetik gorako 1.200 gipuzkoarri egindako telefono bidezko inkesta du oinarri eta inkestaren helburua euskara, gaztelania, frantsesa eta ingelesaren arteko bizikidetasuna nolakoa den ezagutzea izan da.

Gipuzkoako Foru Aldundiak hizkuntza pertzepzioen inkesta kuantitatiboaren interpretazioa egin du *Udalekin. Euskara teknikariek*

Babeslea: Getxoko Udala

getxo euskalduntzeko hitzarmena

9&H EUSKARA
MERKATARITZARA

gehi@getxo.net

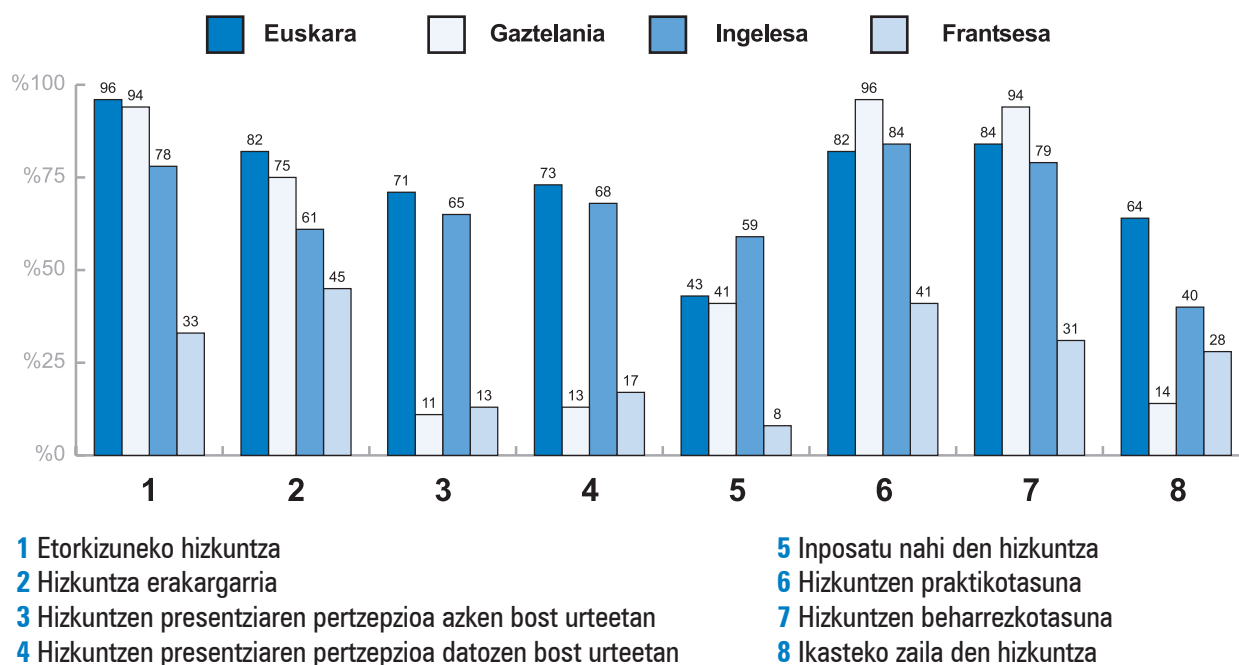
Itzulpen eta maketazio zerbitzua urte osoan eta doan Getxoko merkatarientzat

Getxo
UDALA • AYUNTAMIENTO

EUSKARA ZERBITZUA • Tel. 94 4660010 / Faxa: 94 4660014 • E-posta: euskara@getxo.net

Gipuzkoarren hizkuntza pertzepzioak

Iturria: Gipuzkoako Foru Aldundia

lanean (2009-2010) egitasmoaren baitan. Interpretazioa lan talde batek egin du adituen ekarpen, proposamen eta iradokizunekin osatuta. Interpretazio txostenean eurentzat alderdi positiboak eta ez hain positiboak bildu dituzte.

Alderdi baikorren artean, 15 urtetik gorako gipuzkoarren pertzepzioan euskara etorkizuneko hizkuntza dela nabarmendu dute –ikus datuak goiko koadroan–. Hau da, luzaroan bizirik iraungo duen hizkuntza izango dela, nolabait esateko. Hizkuntza erakargarriena ere euskara da datuen arabera. Bestalde, euskara da hizkuntzekiko interes mailan gorakadarik handiena izan duen hizkuntza. Bidean, gehien ustez, euskarak izango du gorakadarik handiena gizartean eta baita bakoitzaren erabilera ere. Alderdi positiboan zakuan topatu dugu inkestatuak uste hau ere; %60aren ustez ingelesa da inposatu nahi den hizkuntza. Euskara inposatu nahi den hizkuntza dela pentsatzen dutenen eta gaztelania dela inposatu nahi den hizkuntza dioten artean ez dago alde nabarmenik. Gazteen artean, ordea, gehiago dira gaztelania inposatu nahi den hizkuntza

%60aren ustez ingelesa da inposatu nahi den hizkuntza: ez dago alde nabarmenik euskara inposatu nahi den hizkuntza dela pentsatzen dutenen eta gaztelania dela inposatu nahi den hizkuntza dioten artean

dela pentsatzen dutenak, euskara inposatu nahi dela pentsatzen dutenen aurrean.

Euskara zailena dela diote

Alderdi ez hain positiboan artean azpimarratu dute, besteak beste, guztiek uste dutela hizkuntza praktikoa eta beharrezkoa gaztelania dela. Bestetik, gipuzkoarren iritziz, euskara da, alde nabarmenarekin, lau hizkuntzetatik ikasteko zailena dena, eta adin tarte guztientzako da euskara hizkuntza politizatuena. Eguneroko bizimoduan euskaraz komunikatu nahi eta ezina nahiko edo oso maiz sentitu dutenak %27 dira. Gainera, gazteagoetan handiago da sentimendu hori.

Ikerketako datuak kontuan hartuta, 15-30 urte bitarteko gazteen inguruan atera dituzten ondorio batzuk bildu ditugu. Etokizunean belaunaldi berriak elebidun izango direla ondorioztatu dute, baina, lan taldearen pertzepzioa da belaunaldi berriak elebidun izanagatik, euskara ez dutela behar beste erabiltzen. Gazteengan eragitea estrategikoa izan litekeela uste dute datozen urteetan jakitiek egitera jauzi egiteko. Bestalde, gazte kopuru handi bat euskara gutxi, erdizka edo ez dakiena (etorkinen seme-alabak barne) izaki, horiengana gerturatzea oso-oso garrantzitsua izango dela ere ondorioztatu dute. Gazteengan eragiteko aisialdia aintzat hartzeko arloa dela aipatzen da ikerketan; gizarteak berebiziko inportantzia ematen baitio aisialdiari. Gazteengan eragiteko jarduera horiek baliatzea oso garrantzitsua dela uste dute eta horretarako lekuan lekuko eta behar bezalako diagnostikoak egin beharra azpimarratu dute.

Guk ere erreparatu diegu inkestako datuei eta argazki lausoa atera zaigu. Etokizuneko hizkuntza erakargarriena ez da hizkuntza beharrezkoa ez eta praktikoa... ■